

Hogy e részben azoknak családi viszonyai is figyelembe vétessenek, kik az eddigi határozatok szerint a hadseregbe lépéstől föl voltak mentve, ezen törvény szerint pedig attól nem mentesek, az ilyes katonai szolgálatra kötelezett egyéneket, az eddig őket illetett mentességben az új törvény hatályossága alatt is részesíteni akarjuk azon esetben, ha ők az új törvény kihirdetésének napja előtt megházasodtak s feleségük vagy egy gyermek tartásáról kell gondoskodniok, föltéve, hogy ők általában azon föltételek teljesítését bebizonyítják, mellyektől az eddigi szabályok szerint a mentességi czim elismerése függött.

Az ezen törvény fogantatása végett megkivántató intézkedéseket belügyi ministerünk hadseregünk főparancsnokságával egyetértőleg tartozik kibocsátani.

Kelt Laxenburgi mulató-kastélyunkban, ezer nyolczszáz ötvennyolczadiki szeptember hó huszonkilenczedik napján, uralkodásunk tizedik évében.

Ferencz József. s. k.

(P. H.)

Gróf **Buol-Schauenstein** s. k.

Báró **Bach** s. k.

Gróf **Grüne** a. t. n. és főhadsegéd s. k.

Legfelsőbb rendeletre:

Báró **Ransonnet** s. k.

Törvény

a hadsereg kiegészítése tárgyában.

Első fejezet.

Általános határozatok.

1. §.

A hadsereg kiegészítése történik:

- a katonai képző-intézetek növendékeinek besorozása által;
- önkénti beállítás által;
- a korosztályok és a sors rendje szerinti katonasállítás által;
- hivatalbóli kiállítás által (44, 45, 46. §§.);
- a már teljesített szolgálati kötelezettség önkénti megújítása által.

2. §.

A hadseregbe lépésre megkivántatik:

- Az ausztriai Állampolgárság;
- a hadseregbeni szolgálatok teljesítésére szükséges szellemi és testi képesség, különösen az első és második korosztályra nézve legalább is hatvan, a magasb korosztályokra nézve pedig legalább is hatvanegy bécsi hüvelyknyi testnagyság; a matrózok és hajós kézművesek testnagyság.

Damit hiebei auch die Familienverhältnisse Jener berücksichtigt werden, welche nach den bisher bestandenen Bestimmungen von dem Eintritt in das Heer befreit waren, nach diesem Gesetze es aber nicht mehr sind, so wollen Wir solchen militärpflichtigen Individuen die bisher genossene Befreiung auch unter der Wirksamkeit des neuen Gesetzes in dem Falle serner belassen, wenn sie sich vor dem Tage der Rundmachung desselben verhehlicht, und für die Erhaltung ihrer Gattin oder eines Kindes zu sorgen haben, vorausgesetzt, daß sie überhaupt die Erfüllung der Bedingungen nachweisen, von denen nach den bisherigen Vorschriften die Anerkennung des Befreiungstitels abhängig war.

Unser Minister des Innern hat im Einvernehmen mit Unserem Armees-Ober-Commando die zur Ausführung dieses Gesetzes erforderlichen Verfügungen zu erlassen.

Gegeben in Unserem Lustschlosse zu Laxenburg am neunundzwanzigsten Monatstage September, im Eintausend achthundert achtundfünfzigsten, Unserer Reiche im zehnten Jahre.

Franz Joseph m. p. (L. S.)

Graf von **Buol-Schauenstein** m. p.

Freiherr von **Bach** m. p.

Graf von **Grüne** J. M. L. und General-Adjutant, m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

G e s e t z

über die Ergänzung des Heeres.

Erstes Hauptstück.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Das Heer wird ergänzt:

- Durch die Einreihung der Zöglinge der Militärbildungs-Anstalten;
- durch freiwilligen Eintritt;
- durch die Stellung nach der Reihe der Altersklassen und des Loses;
- durch die Stellung von Amtswegen (§§. 44, 45, 46);
- durch die freiwillige Erneuerung der bereits erfüllten Dienstverpflichtung.

§. 2.

Zum Eintritte in das Heer wird erfordert:

- Die österreichische Staatsbürgerschaft;
- die zur Leistung der Dienste im Heere nöthige geistige und körperliche Eignung, insbesondere die Körpergröße von mindestens feschzig Zoll Wiener Maß für die erste und zweite Altersklasse und von mindestens einundfeschzig Zoll für die höheren Altersklassen; Matrosen und Schiffshandwerker

Boindă pnce a lsa an konciderychno mi pefepinyete famiari ai acoloro pncone kapl dnu leuio mi pncskinteio de pntz akm aș foctă ekstite de miliuiz ear' dnu aveacta leue cunl cunxco la pncptare, amș aflată kx kaze a ordina. ka atari pncone cunxco la pncptare cș ce kxkpe de ekstipe de 'miliuiz mi cșb dekzpxiș avectei leu de kxmba ce vorș fi kxctopitș pncinto de ce c'a pncikatiș aveacta leue mi vorș avé de a pncipii de mxiere op ce lș pnciș de kx pnciș.

Ks lóte avectea pnce ce pncleue de cine kxm kx avecte pncone pncmai ama vorș fi ekstite dekxmba ce vorș leuima kxm kx aș pncpinitș kondiçeniue de kapl a foctă le- rată tiliș de ekstipe dnu leuio de pntz akm.

Minicpxiș noctpx de interno e pnczpxi- nată ka cș emită pu pncleuepe kx cunpema komandă de ócte diencceçianiue ce vorș fi de lipcș pentpx ecektaroe avectei leu.

Datș pu kactexiș Noctpx Laxenburg pu dosezeçi mi nozș Centempce anxiș mantsipel zna miit ontș este çinçzeçi mi ontș ear' aș pncpçipel póctpe aș zecere.

Францискъ Іосифъ m. n. (L. S.)

Komitere **Бюл-Шавенштейн** m. n.

Баронъ de **Bach** m. n.

Komitero **Grüne** M. J. mi adstant

Цинерало m. n.

Din mmandatiș pncpçiockș:

Баронъ de **Ransonnet** m. n.

Л е г е

decupe komlinipea óctei.

K a p ő I.

Dicacceçiani vinopari.

§. 1.

Óctea ce va komlini:

- prin pncpçiopea alxmnitopș din inclit- tele miliari de edzçyçine;
- prin pncpçiopea de bnpș voiz;
- prin pncpçiopea dnu ordinea klaselor de ctate mi dnu cõpte;
- prin acxntaroea din ofiçis (§§. 44, 45, 46);
- prin pncpçiopea de bnpș voiz a cepviçiaș pncpçiopea.

§. 2.

La pncpçiopea an ócte ce çere:

- dpentxiș de çetșdand aççipaxș;
- konçitçyçiono fiçikș mi morale ce o de lipcș pentpx pncpçiopea de cepviçipł pu ócte, mi pu çpecie ce çere o m- pime de tpxiș çelș pnciș de mecezeçi de polikape de Biene pentpx klaca pu- pteis mi a doza de ctate mi çelș pnciș de mecezeçi mi znș de polikape

ságukra való tekintet nélkül vétetnek föl a császári tengerészetbe;

c) legalább is teljes tizenöt s legfőlebb harminczhat éves kor; olly egyéneknek, kik már a hadseregben szolgáltak, az abba való ismétli belépés negyven éves korukban még megengedtetik.

Külföldiek csak legfelsőbb engedelemmel s csak a belföldiekre nézve létező kötelezettségek mellett vétethetnek föl a hadi szolgálatba, ha illető kormányuknak e végetti föltétlen engedélyét, a hadsereg illetőleg a tengerészet főparancsnokságához intézendő kérvényökben kimutatják.

3. §.

A hadserogbo lépési kötelezettség általános, melly a husz éves kor betöltése után következő évi január elsején kezdődik és hét évig tart. Az ezen kötelezettségtől menteségeknek csak a jelen törvény IV. fejezetében kijelelt esetekben van helye.

4. §.

A hadseregnek katonállítás általi kiegészítése évenként február, márczius és aprilis havában történik.

5. §.

A kiegészítő legénységnek mindenik katonállító járásra eső száma teljesen s rendszerint az első és azután a második korosztályból kiállítandó, a magasb korosztály pedig fokonként csak annyiban veendő igénybe, a mennyiben az mulhatlanul szükséges.

A hadsereg közönséges kiegészítéseinél az ötödik korosztályon túl nem kell menni, az alább említett esetet kivéve.

A kiegészítő legénység ugyan mindég az összes népesség száma szerint, de egyszersmind a bebizonyult szolgálati képességre való tekintettel osztatik el, és azon esetben ha valamelyik állító járás a reá eső legénységet az öt első korosztályból ki nem kerithetné, a maradék ugyanazon kiegészítő kerületnek többi állító járásaira vetendő ki.

Ha ennél az öt első korosztály elegendő nem volna, a szükséghez képest a hatodik s végre a hetedik korosztály is igénybe vétethetik.

Ennélfogva mindég annyi korosztály esik állítás alá, a hány gyaníthatólag a kiegészítő legénység megkivántató számának fedezésére szükséges.

A kiegészítő kerületből mindenik fegyver-

werden ohne Rücksicht auf ihre Körpergröße zur kaiserlichen Marine angenommen;

c) ein Alter von wenigstens vollen fünfzehn und von höchstens sechsunddreißig Jahren; Männern, welche bereits im Heere gedient haben, wird noch mit vierzig Jahren der Wiedereintritt in das Heer gestattet.

Ausländer können nur mit Allerhöchster Bewilligung und nur unter den für Inländer bestehenden Verpflichtungen zum Heeresdienste zugelassen werden, wenn sie sich mit der unbedingten Erlaubniß ihrer Regierung hiezu in dem an das Armees-, bezüglich Marine-Ober-Commando, zu richtenden Ansuchen ausweisen.

§. 3.

Die Pflicht zum Eintritte in das Heer ist allgemein, sie beginnt mit dem ersten Jänner des auf das vollendete zwanzigste Lebensjahr folgenden Jahres und dauert durch sieben Jahre. Befreiungen von der Pflicht zum Eintritte finden nur in den in IV. Hauptstücke dieses Gesetzes bezeichneten Fällen Statt.

§. 4.

Die Heeresergänzung durch die Stellung erfolgt jedes Jahr in den Monaten Februar, März und April.

§. 5.

Die auf jeden Stellungsbezirk entfallende Zahl der Ergänzungsmannschaft ist vollständig und in der Regel aus der ersten und sohin zweiten Altersklasse und erst so weit als unumgänglich nothwendig wird, mit stufenweiser Benützung der höheren Altersklasse zu stellen.

Bei gewöhnlichen Heeresergänzungen soll, den unten bemerkten Fall ausgenommen, über die fünfte Altersklasse nicht vorgeschritten werden.

Die Ergänzungsmannschaft wird zwar stets nach der Ziffer der Gesamtbevölkerung, jedoch zugleich mit Bedachtnahme auf die erprobte Leistungsfähigkeit vertheilt, und es ist, falls ein Stellungsbezirk die auf ihn entfallene Ergänzungsmannschaft aus den ersten fünf Altersklassen aufzubringen nicht vermöchte der Rest auf die übrigen Stellungsbezirke desselben Heeres-Ergänzungsbereiches zu vertheilen.

Sollten hierbei die ersten fünf Altersklassen nicht ausreichen, so kann nach Bedarf auch die sechste und endlich die siebente Altersklasse beigezogen werden.

Es sind daher stets so viele Altersklassen zur Stellung zu berufen, als muthmaßlich zur Deckung des Bedarfes an Ergänzungsmannschaft erfordert werden.

Jeder Waffengattung und jedem Truppen-

pentru celelalte clase mai înainte de etate. Matrouii și meuterii de răză ce vorbă la a marina austriacă fără a mai la a conciderățiune mărimea trupă și lor.

c) Ce cere o etate celă puțin de cinci-cinzece și celă mult de treizeci și șecce de ani. Cei ce aș cerșit și octe vorbă nsté dntre din noș și kândș vorbă fi de nărzeci de ani. Ctrăni și vorbă nsté dntre și octoa austriacă nstă mai pe lăngă conciderănea Maiestatei Sale și nstă mai pe lăngă kondițiunile prescrie pentru indieni dăcș ce vorbă legitima kəm kș aș kșptatș nermicișne dela gbernș și lor și vorbă dokzmenta aचेातā dntre inctanța ce e a ce da la cșprema kommandș de octe și recnențive la cșprema kommandș de marini.

§. 3.

Detorința de a dntre și octe e cinerape și nचेने din anșă ce șrmeaș dntre anșă aș dosezechiare aș etatei. Aचेातā detorințăș și nsté anș. Cștrăni de detorința de a dntre și octe vorbă avé dokș nstă mai dntre k-cșriare indikate dntre kând IV din aचेातā de.

§. 4.

Konplinierea octei prin rekrutare ce va face dntre toș anșă dntre Februarie Martie și Aprilie.

§. 5.

Fečiorii de konpliniere ce kadș pe fičkare čerks de rekrutare ce vorbă la de perșă mai dntre din klaca dntre dntre aचेा din klaca a doza, de etate și nstă mai dntre va fi nstă dntre de lincș ce va pročede și la celelalte klace de etate dntre ordinea dntre kare șrmeaș zna dntre ała.

La konpliniere ordinară de octe nsté ce va trece la a cinciua klacș de etate, ačarș de kasăș indikatș mai cșcș.

Fečiorii de konpliniere ce vorbă dntre dntre todeșna dntre nstă dntre končtatata kapacitate de prestățiune. Dekzmtva dntre vřnș čerks de rekrutățiune nsté va fi dntre etate ka cș deo din cele cinci klace dntre de etate toș fečiorii kș dntre kadș pe eăș, ačnči rekrutăș ce va mai rșmăne ce va dntre dntre pe celelalte čerks de rekrutățiune din aचेा dntre čerks de konplinierea octei.

Dăcș nsté vorbă ačnče cele dntre cinci klace de etate, de va fi de lincș ce va trece la a șecș și dntre șrmeș la a șentoa klacș de etate.

Prin șrmape la rekrutățiune ce vorbă kșma todeșna ačte klace, kkte ce vorbă kčeta kș cșnt de lincș pentru konplinierea nstă dntre fečioriorăș de konpliniere.

Din čerksăș de konpliniere ce vorbă ac-

§. 9.

A ki valamely a főlszólított korosztályokban álló egyént (5. §.) tart magánál szálláson, tartozik azt az állítás kezdete előtti utolsó hét folytában a községelöljárónál jelenteni, a ki pedig illyes egyént az állítás alatt fogad szállásra, ezen jelentést 24 óra alatt köteles megtenni.

A községelöljárónak kötelességéhen áll, ezen jelentéseket haladék nélkül az előljáró politikai hatóság tudomására juttatni.

Második fejezet.

A katonai képzőintézetek növendékeinek besorozásáról.

10. §.

A katonai képzőintézetekből kilépő növendékek besorozása a katonai hatóságok által az e tárgyban létező különös szabályok szerint eszközöltetik.

Harmadik fejezet.

A hadseregbeni önkéntes beállásról.

11. §.

A hadseregbe önként beállónak megengedtetik, miszerint magának azon csapatotestet, mellyben szolgálni akar, kiválaszthassa, föltéve, hogy az arra nézve megkivántató képességgel bír.

12. §.

Azon állítás alá eső egyéneknek, kik a sorshuzás által már a hadseregbeni szolgálatételre hivatvák, az önkénti beállás az állítás ideje alatt meg nem engedtetik.

Negyedik fejezet.

A hadseregbe lépésre való kötelezetéstől mentesség.

13. §.

A hadseregbe lépésre való köteleztetés alul fölmentetik:

1. a 70 éves apának vagy özvegységre jutott anyának egyetlen fia,
2. mind a két szüle halála után a 70 éves nagyapának vagy özvegységre jutott nagyanyának egyetlen unokája,
3. az egészen elárult testvérek egyetlen fivére.

De csak azon egyetlen fiúnak, unokának vagy fivérnek van a mentességre igénye, a ki

- a) a törvényes származású és vérszerinti, és
- b) kinek a családbani jelenlététől függ szülei, nagyszülei avagy testvérei tartása, mig ezen kötelezettséget teljesíti.

§. 9.

Wer einen in den aufgerufenen Altersklassen Stehenden (§. 5) in Unterstand hat, ist gehalten, ihn im Laufe der letzten Woche vor dem Beginne der Stellung dem Gemeindevorstande zu melden, wer aber einen solchen während der Stellung in Unterstand nimmt, hat diese Meldung binnen 24 Stunden zu machen.

Der Gemeindevorstand wird verpflichtet, diese Meldungen ohne Verzug der vorgesezten politischen Behörde zur Kenntniß zu bringen.

Zweites Hauptstück.

Von der Einreihung der Jüglinge der Militär-Bildungsanstalten.

§. 10.

Die Einreihung der aus den Militär-Bildungsanstalten austretenden Jüglinge wird durch die Militärbehörden nach den hierüber bestehenden besonderen Vorschriften bewirkt.

Drittes Hauptstück.

Von dem freiwilligen Eintritte in das Heer.

§. 11.

Dem freiwillig in das Heer Eintretenden ist gestattet, sich den Truppenkörper, in dem er dienen will, zu wählen, vorausgesetzt, daß er die Eignung für ihn besitzt.

§. 12.

Jenen Stellungspflichtigen, welche durch das Loß zum Heeresdienste bereits berufen sind, ist der freiwillige Eintritt während der Stellungsperiode nicht gestattet.

Viertes Hauptstück.

Befreiung von der Pflicht zum Eintritte in das Heer.

§. 13.

Die Befreiung von der Pflicht zum Eintritte in das Heer erhält:

1. der einzige Sohn eines 70 Jahre alten Vaters, oder einer verwitweten Mutter.
2. nach dem Tode beider Eltern der einzige Enkel eines 70 Jahre zählenden Großvaters oder einer verwitweten Großmutter,
3. der einzige Bruder ganz verwaister Geschwister.

Es hat jedoch nur jener einzige Sohn, Enkel oder Bruder auf die Befreiung Anspruch, welcher

- a) ein ehelicher und leiblicher ist, und
- b) von dessen Anwesenheit in der Familie die Erhaltung seiner Eltern, Großeltern oder Geschwister abhängt, so lange er diese Verbindlichkeit erfüllt.

§. 9.

Челъ че ва авѣ дн каса са не вр'знѣ феѳиорѣ каре се дине де класеле кѣзмате (§. 5) е облѳгатѣ ка съ нотѳфѳче ачеаста антицѣлѣ комзнале дн съпѣтѣжна дпайте де дпчепереа рекрѣтѣреѳ. Еар' челъ че ва лѣа дн каса са не вр'знѣ атаре феѳиорѣ дн декрѣсѣлѣ рекрѣтѣреѳ е облѳгатѣ ка съ факѣ ачеаста дн рѣстѳмнѣ де 24 де оре.

Антицѣлѣ комзнале е облѳгатѣ ка съ трѣмитѣ ачестеа дпсѳнзѣрѳ нѣмаѳ декѣтѣ ла дерѣгѣторѳа полѳтѳкѣ съперорѳдѳнатѣ.

К а п ѳ II.

Деспре дпролареа алѣзмнѳлорѣ дн инѣтѣстеле мѳлѳтарѳ де едѣкѣчѣзне.

§. 10.

Дпролареа алѣзмнѳлорѣ карѳ есѣ дн инѣтѣстеле мѳлѳтарѳ де едѣкѣчѣзне се ва есопера де кѣтрѣ дерѣгѣторѳеле мѳлѳтарѳ дѣпѣ прѣскрѳпѣтеле спѣциѳлѳ че есѳцѣтѣ дн прѳвѳнда ачѣаста.

К а п ѳ III.

Деспре дптрареа де вѣпѣ воѳ дн ѳсте.

§. 11.

Челъ че ва дптра де вѣпѣ воѳ дн ѳсте, аре воѳ лѳберѣ ка съ алѣагѣ корпѣлѣ де трѣне дн каре воѳесче съ серѣасѣкѣ. Де алѣмѳтреа се дпчѣлеце де сѳне, кѣ е де дпчѣсѣ ка съ фѳѣ антѣ сѳре ачѣаста.

§. 12.

Фѣѳиорѳлорѣ карѳ сѣнт кѣзмаѳѳ ка съ дпѣтре прѳн сѳрѣте ла мѳлѳѳѳ нѣ ле ва фѳѳ ѳерѣтѣтѣ съ дпѣтре де вѣпѣ воѳ не кѣтѣ дпне перѳодѣлѣ де рекрѣтѣчѣзне.

К а п ѳ IV.

Сѣкѣтѳреа де деторѳпѳа де а дптра дн мѳлѳѳѳ.

§. 13.

Де мѳлѳѳѳ ворѣ фѳѳ сѣкѣтѳѳ:

1. Ънѳкѣлѣ фѳѳ каре ва авѣ тѣтѣ вѣтрѣнѣлѣ де 70 де анѳ ор о мѣмѣ вѣдѣвѣ,
  2. дѣпѣ мѳрѣтеа амѣндѣорѣ нѣрѳнѳѳлорѣ, ѣнѳкѣлѣ неѳотѣ каре ва авѣ мѳшѣ вѣтрѣнѣлѣ де 70 де анѳ ор вѣпѣ вѣдѣвѣ,
  3. ѣнѳкѣлѣ фѣрате каре ва авѣ сѳорѳрѳ орѣфѣне.
- Кѣ тѳте ачѣестеа дпчѣсѣ ѣнѳкѣлѣ фѳѳ, неѳотѣ ор фѣрате ва фѳѳ сѣкѣтѳѳ де мѳлѳѳѳ нѣмаѳ ама дакѣ

- a) ва фѳѳ лѳрѣѳѳтѣ мѳ карпѣле мѳ
- b) дакѣ дела лѣсарѣеа лѣѳ дн фѣмѳлѳѳ ва атѣрна сѣсѳѳѳнѣреа нѣрѳнѳѳлорѣ, а мѳмѳлорѣ (вѣнедѳрѣ) ор сѣрѳрѳлорѣ нѣпѣ кѣндѣ 'мѳ дпмѳлѳнѣсѣче ачѣаста деторѳпѳѳ.

14. A közpénzalapok, országos képviselők és a politikai közigazgatással megbízott községi hivatalok hivatalnokai, ha ezen hivatalnokok szolgálati állomására nézve a jog- és államtudományi tanulmányok kimutatása szükséges.

19. §.

15. A nyilvános vagy a nyilvánosság jogával fölrüházott oktató-intézetek tanárai és tanítói, a népiskolákat is ideértve, ha az iskolahatóság által állandóan alkalmazvák.

16. Az ausztriai egyetemeken fölvavatott bármely tanszaki tudorok.

20. §.

17. Az egyetemek, jogakadémiák, a bécsi keleti akadémia, a főgymnasiumok s a bányakadémiák tanulói,

a) ha feddhetlen erkölcsi magaviseletét, s előmenetőknek általános kitünő osztályzatát, vagy pedig a hol általános osztályzat nem adatik, minden tanulmányokból kitünőleg lett osztályozásukat tanusítják.

A gymnasium befejezéséről szóló érettségi bizonyítványok ezen tanusítványokkal egyenlőknek tekintetnek.

b) Azon tanulók, kik a megelőző évben olly tanintézetben léteztek, a melyekben fél- vagy egész évi vizsgálatok nem tartanak, kötelesek bebizonyítani, hogy ők a legközelebb lefolyt tanévben fogyelmi tekintetben magukat feddhetlenül viselték, s minden főtanszakhól vizsgálati beszélgetés által tanusítani, hogy az oktatásban kitünő előmenetellel részesültek.

c) A jog- és államtudományi tanulmányok hallgatóira nézve elegendő, a megelőző évben képességi sikerrel letett államvizsgálatról szóló bizonyítvány is.

A föntebbi mentességek a tanulók számára még a tanulmányaik befejezése utáni első katonasági állásnál, a tudorsági és gymnasiumi tanítóhivatali jelöltek számára pedig még két évig maradnak hatályban, ha a tudorsági jelöltek évenként legalább is egy szigorú vizsgálatot letesznek, a tanítóhivatali jelöltek pedig a második évben a tanképességi bizonyítványt fölmutatják.

21. §.

18. Az öröklött oszthatlan paraszt-gazdaságok tulajdonosai, ha azokon van rendes lakásuk, ha azoknak gazdaságát maguk folytatják, s a gazdaságból befolyó földjövedelem öt személyből álló család önálló eltartására elegendő.

44. Die Beamten der öffentlichen Fonds, der Landesvertretungen und der mit der politischen Verwaltung betrauten Gemeindeämter, wenn für die Dienststelle dieser Beamten der Nachweis der Vollendung der rechts- und staatswissenschaftlichen Studien erfordert wird.

§. 19.

15. Die Professoren und Lehrer an öffentlichen oder mit dem Rechte der Öffentlichkeit ausgestatteten Unterrichtsanstalten mit Einschluß der Volksschulen, wenn sie von der Schulbehörde bleibend angestellt sind.

16. Die an österreichischen Universitäten grauirten Doctoren aller Facultäten.

§. 20.

17. Die ordentlichen und öffentlichen Studierenden an einer Universität, einer Rechtsakademie, an der orientalischen Akademie in Wien, an einem Obergymnasium und an einer Bergakademie

a) wenn sie sich über ein tabelloses sittliches Betragen und mit der allgemeinen Vorzugsklasse oder, wo eine solche allgemeine Klasse nicht gegeben wird, mit durchaus Vorzugsklassen im Fortgange ausweisen.

Maturitätszeugnisse über das vollendete Gymnasium werden diesen Nachweisen gleich gehalten.

b) Studierende, welche im Vorjahre sich an einer Studienanstalt befanden, wo halb- oder ganzjährige Prüfungen nicht stattfinden, müssen nachweisen, daß sie im nächstverfloffenen Studienjahre in disciplinärer Hinsicht tabellos waren, und durch ein Colloquium über jedes Hauptfach darthun, daß sie den Unterricht mit ausgezeichnetem Fortgange genossen haben.

c) Für Hörer der rechts- und staatswissenschaftlichen Studien genügt auch das Zeugniß über eine für das vorangegangene Jahr mit dem Ergebnisse der Befähigung zurückgelegte Staatsprüfung.

Die vorstehenden Befreiungen bleiben den Studierenden noch bei der ersten Stellung nach Vollendung ihrer Studien, den Doctoranden und den Lehramts-Candidaten für Gymnasien noch durch zwei Jahre wirksam, wenn Erstere jährlich wenigstens Eine strenge Prüfung ablegen, und Letztere im zweiten Jahre das Lehrfähigkeitszeugniß beibringen.

§. 21.

18. Die Eigenthümer von ererbten untheilbaren Bauwirthschaften, wenn sie auf selben den ordentlichen Wohnsitz haben, ihre Bewirthschaftung selbst besorgen, und das Grundertragniß der Wirthschaft zur selbständigen Erhaltung einer Familie von fünf Personen zureicht.

14. oficiantii dela fondzriko pzelice, apo oficiantii dela reprezentativnile do uopry mi dela oficiale komunalni kypora je va fi konpreznt administrarea tpebilopz politice de kztva penlpz servicele auctopz oficiantii va fi prescripzt terminarea studiorp zpridiko-politice.

§. 19.

15. Profesoriil mi nvzdtorii dela inclitate pzelice op dela inclitate provzste kz drentz de pzelitate dinnreznz kz nvzdtorii dela skolele ponlari dakz vorz fi densmiil definitivz de ktrpz deperztoria skolactikz.

16. Cei ce ce vorz fi fzktiz doktori la vpo fakultate dela ziverzitziile din Austria.

§. 20.

17. Ctzdinziil ordinaril mi pzelici dela ziverzitziil, dela akademiil do drentzri, dela akademia orientalo din Vienna, dela gimnaziile snperiopri mi dela akademicile minerari, dakz

a) vorz adzce atectate decnpo o uzplaro moralo penzlatz mi ce vorz levilima kzmi kz az kzplatz din ctzdiil klaca mineraro do eminingz. Zndo nz va fi la datinz aucta klacz mineraro ce vorz adzce atectate decnpo klaco de eminingz pecto totz. Atectate de matzitate decnpo terminarea minnactzazil ce vorz koncidera ka mi auctoa levilimzri.

b) Ctzdinziil kapil ce vorz afila la v'znz inclitiz de ctzdiil la kape nz canl la datinz ecaminelo semestral op anzal, vorz kzta cz ce levilimezo decnpo aucta kzmi kz la anzal tpektiz az avtiz o nrtape dicinlinaro penzlatz mi cz addkz atectatiz decnpo znz kolokviz din fizkape ctzdz principiale din kape cz ce vadz kzmi kz az fzktiz progrecz eminito la ctzdie.

c) Pentz ispicil o de azncz ka cz addkz atectatiz decnpo v'znz ecaminz do ctzdz ne kape laz fzktiz la anzal tpektiz kz svkycz adnectzitoriz.

Ctzenziil ce vorz vzkpa de aucto skztipi pmail la cea dintelz pekrzape dntz terminarea ctzdielopz lopz. Doktoranzil ce vorz vzkpa la kzcpcz de doi ani dakz vorz fazo la totz anzal celz nzinz znz pigorocz. Kandidantii de nvzdtorii gimnaciali lakt ce vorz vzkpa la kzcpcz de doi ani dakz vorz adzce la anzal din vpmz atectatiz decnpo ka pacitate de nvzdtorii.

§. 21.

18. Proprietariil de momil drepenczi nedepzriivere mi momtenitope dekztva mi vorz avz domivilizaz lopz ordinare la aucte momil mi vorz lnpziil ei de ele mi vinitaz momiel va fi de azncz enpe a cztzinz o familiz de cinzi percone.

19. Az ezen szakaszban kijellett parasztgazdaságok birtokosának vagy özvegyiségre jutott birtokosnéjának egyetlen fia, vagy fiu hiányában egyetlen unokája, ha ugy a birtokos vagy birtokosné, mint a fiu vagy unoka tekintetében a 13. §-ban meghatározott körülmények között, ezen fiu vagy unokának katonává állítása esetében a gazdaságnak tönkre kellene jutnia.

22. §.

Sebész-mesterek és patronusok, okleveles gyógyszerészek és barom orvosok, ha őket a hadseregbe leendő lépésre nézve a sors éri, a mennyire lehet csak tábori orvosi szolgálatot tartoznak teljesíteni.

23. §.

A hadseregbe lépéstől a díj lefizetése általi fölmentés tárgyában az 1856 február 21-én kelt szabály *) határoz.

24. §.

A ki a 14—20. §§-ban bezárólag előadott határozatok valamelyikének alapján a hadseregbe lépéstől fölmentetett, s ezen mentességi czimmal utóbb fölhangy, vagy annak föltételét teljesíteni elmulasztja, a nélkül, hogy más mentességi czimet nyert volna, a 3. §-ban megállapított évek alatt a hadseregbe lépési kötelezettség alá azon korosztályban esik, mellyben az igényelt mentességet nyerte (30. §).

Ötödik fejezet.

A katonaillesításnál eljárás.

25. §.

A politikai járási hatóság a községek s az anyakönyvvezetők segítségével a minden egyes községben a honossághoz képest állítás alá eső személyek jegyzékét elkészíti, a köztudomásilag alkalmatlanokat, és a hivatalból fölmentendőket kijeleli.

26. §.

A járási hatóság által köztudomásilag alkalmatlanokké azon katonaillesítés alá eső egyének jelelendők meg, kiknek kábasága, feltűnő nyomoréksága vagy sinlődése, a községelöljáró s legalább is két olly községi tag bizonyolása szerint, kiknek ugyanazon katonaillesítésre meghítt és nem hasonlókép köztudomásilag alkalmatlan fia vannak, a községben tudva ván, és orvosi bizonyolást nem szükségelt.

Hivatalból fölmentendők (14—21. §§.) csak azok jelelendők meg, kiknek mentességi

19. Der einzige Sohn oder in Ermanglung eines Sohnes der einzige Enkel des Besitzers oder der verwitweten Besitzerin einer der in diesem Paragraphe bezeichneten Bauerwirtschaften, wenn unter den, sowohl in Beziehung auf den Besitzer oder die Besitzerin als auch rückfichtlich des Sohnes oder Enkels im §. 13 bestimmten Verhältnissen im Falle der Stellung dieses Sohnes oder Enkels die Wirthschaft in Verfall gerathen müßte.

§. 22.

Magister und Patrone der Chirurgie, diplomirte Pharmaceuten und Thierärzte haben, im Falle sie das Loß zum Eintritte in das Heer trifft, soweit als thunlich nur feldärztliche Dienste zu leisten.

§. 23.

Ueber die Befreiung vom Eintritte in das Heer durch Erlag der Befreiungstaxe bestimmt die Vorschrift vom 21. Februar 1856. *)

§. 24.

Wer auf der Grundlage einer der, in den §§. 14 bis einschließig 20 enthaltenen Bestimmungen vom Eintritte in das Heer befreit worden war und diesen Befreiungstitel später aufgibt, oder die Bedingung desselben zu erfüllen unterläßt, ohne einen anderen erlangt zu haben, unterliegt während der im §. 3 festgesetzten Jahre der Pflicht zum Eintritte in das Heer in jener Altersklasse, in welcher er die angesprochene Befreiung erlangt hatte (§. 30).

Fünftes Hauptstück.

Verfahren bei der Stellung.

§. 25.

Die politische Bezirksbehörde verfaßt mit Hilfe der Gemeinden und der Matrikenführer die Verzeichnisse der in jeder Gemeinde nach der Zuständigkeit zur Stellung Berufenen, und bezeichnet die offenkundig Untauglichen, und die von Amtswegen zu Befreienden.

§. 26.

Als offenkundig untauglich sind von der Bezirksbehörde jene Stellungspflichtigen zu bezeichnen, deren Blödsinn, auffallende Krüppelhaftigkeit oder Siechthum nach der Bestätigung des Gemeindevorstandes und von wenigstens zwei Gemeindegliedern, welche zu derselben Stellung berufen sind und nicht gleichfalls offenkundig untaugliche Söhne haben, in der Gemeinde bekannt ist, und keiner ärztlichen Bestätigung bedarf.

Als von Amtswegen zu Befreiende (§§. 14 bis einschließig 21) sind nur jene zu bezeichnen,

19. Зникълъ фѣх оп дн лнца зникълѣ фѣх, зникълъ непотѣ а знѣ поссесорѣ оп знѣ поссесорѣ вѣдѣе каре ва авѣ врѣна динтре моміеле цепенесчѣ индикате дн ачестѣ параграфѣ, декзмба атѣх дн прѣвѣца поссесорѣх шѣ а поссесорѣѣ кѣх шѣ а зникълѣ фѣх оп непотѣ, съв реперингеле индикате дн §. 13 с'арѣ нсчѣі моміа дн касѣх кѣндѣ с'арѣ ассѣнта зникълъ фѣх оп непотѣ.

§. 22.

Маѣстрѣі мѣ патронѣі де хѣрѣрѣі преѣм шѣ апотекарѣі шѣ вѣтеринарѣі кѣ дипломѣ, кѣнд ѣі ва нѣмерѣ сѣртеа ка съ днтре дн ѳѣте, се ворѣ аппѣка не кѣх се ва пѣтѣ нѣмаі ла сервѣеле де медѣчѣ кампестрѣі.

§. 23.

Скѣтіреа де мѣліцѣі прѣн депзнерѣа тансѣі де скѣтіре, е дѣтермінатѣ дн норматѣвѣх дн 21. Феврѣ 1856. *)

§. 24.

Чѣлѣ че не темѣзѣх знеіа днтре дѣпѣсѣчѣнѣле кѣнпрѣсе дн §§. 14 пѣнѣ ла 20 інкѣсѣве ва фѣ фѣѳѣх скѣтіѣ де мѣліцѣі мѣ маі тѣрѣіх ва фѣ пенѣнчѣіѣ де ачестѣ тіѣх де скѣтіре оп нѣ ва фѣ амплініѣх кондѣчѣнеа де каре а фѣѳѣх лѣратѣ, фѣрѣ ка съ фѣ кѣпѣтѣх атѣ тіѣх де скѣтіре, ва фѣ сѣнпѣсѣ ла мѣліцѣі дн аніѣ сѣторѣі дн §. 3, шѣ анѣме дн аѳѣеа класѣ де етате дн каре с'а цѣнѣх дн тімпѣх кѣндѣ а кѣпѣтѣх скѣтіреа (§. 30).

К а п ѳ V.

Прочесѣра ла рекѣстаре.

§. 25.

Прѣтѣра поліѣкѣ ва компѣне кѣ ажѣторѣх коммѣніѣціорѣ шѣ а нѣрѣторѣорѣ де матрѣкѣле о конѣмнѣчѣне де тоѣі фѣчѣорѣі карѣ сѣнт сѣнпѣмі ла мѣліцѣі дн фѣѣкарѣ коммѣнітате, апоі ва аднота не чѣі че се ворѣ ведѣ не фѣлѣ кѣ нѣ сѣнт знѣі де мѣліцѣі шѣ не чѣі че сѣнт а се скѣті дн офѣчѣі.

§. 26.

Прѣтѣра поліѣкѣ ва днѣсѣнна днтре чѣі нѣхарнѣчѣі де мѣліцѣі не ачѣіа де карѣі се сѣіе дн тоѣх коммѣнітатеа кѣ сѣнт хѣѣѣчѣі, сѣілаві оп нѣпѣнчѣіоші. Кѣ тоѣе ачѣѣтеа днѣе, ачѣѣѣа трѣѣѣе съ се конпѣреѣе де кѣтрѣ антѣѣтеле коммѣнітатеі шѣ чѣлѣ нѣгѣнѣ де кѣтрѣ доі мемѣрѣі коммѣнѣлі карѣі аѣ фѣчѣорѣі ла ачѣѣші рекѣстаре шѣ фѣчѣорѣі лорѣ нѣ сѣнт не фѣлѣ нѣхарнѣчѣі де мѣліцѣі.

Днтре чѣі че нѣ сѣнт а се скѣті дн офѣчѣі де мѣліцѣі (§. 14 пѣнѣ ла 21 днклѣ-

*) Birod. törv. lap 1856. évfolyam VII. dar. 27. sz.

*) Reichs-Gesetz-Blatt vom Jahre 1856, VII. Stück, No. 27.

*) зл. имп. дн аналѣ 1856, VII 27.

Minden kihuzott sorsszám megmásíthatlan, a hadsereg legközelebbi kiegészítéseig érvényes marad.

§. 30.

Ha valamely állítás alá eső egyén a jegyzékben (25. §.), vagy valamely beirt egyén a sorshuzásnál elmellőztetett volna, mindenik állításra nézve, mellynél a kihagyás történt utólagos sorshuzás teljesítendő oly módon, hogy az utólagos sorshuzó annyi sorszámából, a hány a fősorshuzásnál volt, s ezen kívül még annyihól, a hány utólagos sorshuzó létezik, egy sorsot kihuz, melly annakutánna törtszámkép a főhuzásbeli hasonló számnagyságu sorsok elé tétetik.

§. 31.

Az állítási jegyzékbe legelőbb is az állítás kezdeteig belépett önkéntesek, s a díj lefizetése által megmenekültek, azután az addig hivatalból kiállítottak, továbbá az illyes kiállítások végett följegyzettek, végre az állítás alá eső többi egyének, a korosztályok szerint s mindenik korosztályban a sorsszámok szerint jegyzendők be.

§. 32.

A katonállítás mindenik kerületben egy vagy több vegyes bizottmány által történik, mellyek a szükséghez képest a kitudott állítóhelyekre mennek.

§. 33.

A kerületi hatóság az állítójárásra eső kiegészítő legénység fedezéséül megkivántató számu kötelezettek, az állítójegyzékbeni sorozat szerint ezen bizottmány elé hívja, melly minden bizottmányi tagok jelenlétében az alkalmasság megbírálását az illedelem lehető figyelembe vétele mellett teljesíti.

A megvizsgálandó egyén atyjának vagy gyámjának ennél szinthe szabad jelen lennie.

§. 34.

Ha a hadseregbe lépésre hivatott a sorshuzásnál be nem soroztathatik, annak utólagos állítása a politikai hatóság által a szabályszerű eszközökkel teljesítendő, addig pedig a katonállítási jegyzékben foglalt sorozat szerint a legközelebbi alkalmas egyén, a ki különben kimaradt volna, köteles helyette a hadseregbe lépni; ezen egyén azonban, ha a távollévőnek kiállítása négy hónap alatt várható, az állítási jegyzékben mint következő följegyeztetik és négy hónapi szabadságra bocsáttatik.

Jede gezogene Losnummer ist unabänderlich und bleibt bis zur nächsten Heeresergänzung gültig.

§. 30.

Wenn ein Stellungspflichtiger in dem Verzeichnisse (§. 25), oder ein Eingeschriebener beim Losen übergangen worden seyn sollte, so ist eine Nachlosung für jede Stellung, bei welcher die Auslassung stattgefunden hat, in der Art vorzunehmen, daß der Nachlosende aus so vielen Losen, als bei der Hauptlosung vorhanden waren, und so vielen mehr, als Nachlosende sind, ein Los zieht, welches sodann dem Lose der gleichen Zahlengröße aus der Hauptlosung, als Bruchtheil vorgelegt wird.

§. 31.

In der Stellungsliste sind zuerst die bis zum Beginne der Stellung eingetretenen Freiwilligen und die durch Erlag der Taxe Befreiten, dann die bis dahin von Amtswegen Gestellten, hierauf die zu solchen Stellungen Vorgekehrten, endlich die übrigen der Stellung Unterliegenden nach den Altersklassen und in jeder Altersklasse nach den Losnummern einzutragen.

§. 32.

Die Stellung zum Heere hat für jeden Kreis durch eine oder mehrere gemischte Commissionen zu geschehen, welche sich nach Erforderniß an die ausgemittelten Stellungsplätze verfügen.

§. 33.

Die Kreisbehörde beruft die zur Deckung der auf den Stellungsbezirk entfallenden Ergänzungsmannschaft erforderliche Zahl von Stellungspflichtigen, nach der Reihe in der Stellungsliste, vor diese Commission, welche in Gegenwart sämtlicher Commissionsglieder die Prüfung der Tauglichkeit mit möglichster Beobachtung der Schicklichkeit vornimmt.

Dem Vater oder Vormunde des zu Untersuchenden ist gestattet, hierbei gleichfalls gegenwärtig zu seyn.

§. 34.

Kann ein zum Eintritte in das Heer Berufener bei der Losung nicht eingereicht werden, so ist dessen nachträgliche Stellung von der politischen Behörde, durch die vorschriftsmäßigen Mittel zu veranlassen, inzwischn hat nach der Reihe in der Stellungsliste der nächste Taugliche, welcher sonst als überzählig entfallen wäre, an seine Stelle in das Heer einzutreten; er wird jedoch, wenn die Stellung des Abwesenden binnen vier Monaten erwartet werden kann, in der Stellungsliste als Nachmann vorgemerkt, und auf vier Monate beurlaubt.

Фізкаре нсмірѣ трасѣ ѿ нескімгаверѣ ші рѣтѣне дн нстере пнѣ ла чеѣ маі деапрѣне копнлнре де ѳте.

§. 30.

Дакъ вр'анѣ фечіорѣ сѣпнѣсѣ ла мнлнцѣ се ва фі трекнѣ кѣ ведереа дн консемнѣнѣне (§. 25), ѿ дакъ вр'анѣ фечіорѣ днскрнѣсѣ се ва фі трекнѣ кѣ ведереа ла сорнре, атнчн сорнреа дн ноѣ нентрѣ фізкаре асснтаре ла каре с'а фѣкнѣ снтерѣ се ва днтренпндо актѣлнѣ дн кѣт ассорнторнѣлѣ сѣ трагѣ сѳрте дн атѣте сорнн кѣте аѣ фѳсѣ ла сорнреа прнчнпале шн дн атѣте нстери кѣтн нѳсѳорнторн снт.

Сѳртеа ачестн нѳсѳорнторн аноі се ва пренѣне ка фрѣнтрѣ сорнѣлн дн ачѣамн мѣрнме де нстери дн сорнреа прнчнпале.

§. 31.

Дн лнкта де асснтаре се ворѣ днсемнѣ маі днтѣс чеі че ворѣ фі днтратѣ де вѣлѣ воіѣ пнѣ ла днчѣперѣа рекрѣлрѣ шн чеі че се ворѣ фі сѣнтнѣ прн денѣперѣа тансѣл, аноі чеі че се ворѣ фі асснтатѣ дн ѳфнчн шн чеі че се ворѣ фі пренотатѣ нентрѣ атарн асснтѣрн, дн зрѣѣ чеі че ворѣ фі сѣпнѣшн ла рекрѣтаре дѣнѣ класеле де етате шн дн фізкаре класѣ де етате дѣнѣ нстери де сорнн.

§. 32.

Рекрѣтареа се ва фѣче дн фізкаре прѣфѣнтрѣ де кѣтрѣ зна ѿ де кѣтрѣ маі мѣте коммнѣснн мѣстекате, карн се ворѣ дѣче дн кѣсѣ де лнпѣ дн фѣга локнлн де рекрѣтаре.

§. 33.

Прѣфѣнтрѣа ва кнѣта дн фізкаре черѣ де рекрѣтаре не фечіорн кѣтн снт де лнпѣ нентрѣ копнлнрѣа ѳтеі шн і ва чнѣ дѣнѣ ѳрднѣа дн лнкта де рекрѣтаре дннтѣа ачестѣ коммнѣснн каре ва есамнна каначнтатеа лѳрѣ дннтѣа тѣтпорѣ мемѣрлѳрѣ коммнѣсннѣ.

Tata ѿ tstorѣлѣ фечіорѣлѣ че се внзнѣтѣазъ ва нстѣ фн де фѣлѣ ла внзнѣтаре.

§. 34.

Дакъ нѣ се ва нстѣ дншнра ла сорнре вр'анѣ фечіорѣ каре ѿ кнѣматѣ сѣ днтре дн ѳте, атнчн дерѣгѣторн полнѣкѣ ва лѣа мѣсѣреле де лнпѣ нентрѣ ка ачестѣ фечіорѣ сѣ се асснтете маі тѣрнѣ. Дн ачестѣ кѣсѣ се ва лѣа дн ѳте дн локнлѣ лѣі фечіорѣлѣ каре е вѣнѣ шн зрѣѣазъ нсмаі декнѣ дѣнѣ сѣл дн лнкта де асснтаре шн каре арѣ фн фѳсѣ де атмнтреа сѣпранѣтѣрѣлѣ. Кѣ тѳте ачѣстѣа днсе ачестѣ фечіорѣ се ва пренота дн лнкта де асснтаре ка фечіорѣ сѣвѣтнѣсѣ, аноі се ва лѣса акѣсѣ не патрѣ лѣнн, дѣкѣ ва фн снераннѣ кѣ фечіорѣлѣ авснѣте се ва нстѣ асснтѣа дн рѣстнмнѣ де патрѣ лѣрн.

Háboru idején vagy háboru kitörésének fenyegetése esetében a következők följegyzésének és szabadságra bocsátásának nincs helye.

35. §.

Olly állítás alá eső egyéneket, kiknek alkalmas volta iránt az állító bizottmány meg nem tudná egyezni, eldöntés végett a mindenik országban kirendelt fölülvizsgáló bizottmánynak kell bemutatni.

Ezen fölülvizsgáló bizottmány határozata alá vonandók azon már a hadsereghez átszolgáltatott, állítás alá eső egyének is, kikre nézve kiállításuk napjától számítandó három hónap alatt, a szolgálatra alkalmatlan voltak miatt az elbocsátás indítványoztatik.

Ezen bizottmány határozata ellen további fölebbezésnek nincs helye.

Hatodik fejezet.

Különös határozatok a császári tengerészethez való állításra nézve.

36. §.

Katonaállítás alá eső hajósok és hajós kézművesek, a mennyire lehet, a császári tengerészeti szolgálatra rendeltetnek.

37. §.

A távoli hajózásra szabadékkolt hajós kapitányok és hajónagyok csak háboru esetében, ha azt a rendkívüli szükséglet kívánja, még pedig az elsőbbség mind segédtisztek, az utóbbiak pedig mint ideiglenes hajós apródok és mindég közülök a korra nézve legifjabbak hivattvák a hajóseregheni szolgálatra, mellyből ők azonnal elbocsátandók, mihelyest szolgálatételök szüksége megszűnt.

38. §.

Hajóra szállási engedelem, ha szükséges, az első vagy második korosztályban álló, vagy az utazás alatt az első korosztályba lépő, beirt hajósoknak a politikai hatóság által tizen-nyolcz hónapra, a felsőbb korosztályokban létezőknek pedig három évre adathatik.

Azon időponttól fogva, midőn a katonaállítás kihirdettetett, annak befejezéseig, az állítás alá eső hajósoknak hajóra szállási engedelem nem adathatik.

Hetedik fejezet.

A hadi szolgálati kötelezettség önkénti megújításáról.

39. §.

Mindenkinek, ki a törvényes szolgálattidőt

In Kriegszeiten, und bei drohendem Ausbruche eines Krieges, findet die Bezeichnung und Beurteilung von Nachmännern nicht Statt.

§. 35.

Stellungspflichtige, über deren Tauglichkeit die Stellungskommission sich nicht zu einigen vermochte, sind der in jedem Lande zu bestellenden gemischten Ueberprüfungscommission zur Entscheidung vorzustellen.

Ihrer Entscheidung sind auch solche, bereits an das Heer abgegebene Stellungspflichtige zu unterziehen, welche binnen drei Monaten, vom Tage ihrer Stellung an gerechnet, als dienstuntauglich zur Entlassung angetragen werden.

Gegen ein Erkenntniß dieser Commission findet eine weitere Berufung nicht Statt.

Sechstes Hauptstück.

Besondere Bestimmungen über die Stellung für die kaiserliche Marine.

§. 36.

Stellungspflichtige Seeleute und Schiffshandwerker werden, soweit als thunlich, zum Dienste für die kaiserliche Marine berufen.

§. 37.

Die zur weiten Fahrt patentirten Schiffscapitane und Schiffslieutenants werden nur im Falle eines Krieges, wenn es der außerordentliche Bedarf erfordert, und zwar die ersteren als Aushilfsbeamte, die letzteren als provisorische Marinekadeten zum Flottendienste, dabei immer zuerst die im Alter jüngsten berufen und sogleich entlassen, sobald die Nothwendigkeit ihrer Dienstleistung aufhört.

§. 38.

Eine Bewilligung zur Einschiffung kann bei vorhandener Nothwendigkeit den in der ersten oder zweiten Altersklasse stehenden, oder während der Reise in die erste Altersklasse tretenden eingeschriebenen Seeleuten von der politischen Behörde bis auf die Dauer von achtzehn Monaten, den in höheren Altersklassen befindlichen bis auf die Dauer von drei Jahren erteilt werden.

Von dem Zeitpunkte an, wo die Stellung kundgemacht wurde, bis zu deren Abschlusse sind Bewilligungen zum Einschiffen den zur Stellung berufenen Seeleuten nicht zu erfolgen.

Siebentes Hauptstück.

Von der freiwilligen Erneuerung der Dienstverpflichtung im Heere.

§. 39.

Jedem, welcher die gesetzliche Dienstzeit (§.

Ан тимпэри де вэлаиз оп кандэ ва фи темере кэ ирэмне вэлаиз, нэ ва маі фи іертаі ка ачесті феціорі сэ се пренотеэо ка феціорі сэвсітізілі ми сэ се ласе пе нкасэ.

§. 35.

Dakъ kommissionen de accъntare nэ се ва нстэ анвоі антре сіне кэм кэ вр'анэ феціорі е вэпэ оп ва де млігіз, атнчі ачесті феціорі се ва ірэмте ла сэпрета коммсісіне де accъntare че е а се анфіпца ан фізкаре цоарэ.

Ла ачоаста коммсісіне сэпретэ се ворэ ірэмте ми ачоіа феціорі карі ео ворэ фі латэ ан осте ми деспре карі ан декреч де іреі лані констате дін зиса accъntарей се ва фаче пропэнероа ка сэ се ласе дін млігіз фіндкэ нэ сант вэні де сервіцлэ млітаре.

Ан контра децісінеі ачестей коммсісіні нэ ва аве локэ ніче о апеллчсіне.

К а н § VI.

Діенсочісіні спеціалі деспре accъntароа ла marina анперэтоаскэ.

§. 36.

Маринаріі сэпнсуі ла рекрэтаре ми мөштепіл де нлі се ворэ анліка по катэ се ва нстэ ла сервіцлэ дсла мэріна анперэтоаскэ.

§. 37.

Кэнітаніі ми локоцінэторіі дсла нліо патентато нентрэ кэрсчлэ лангэ се ворэ лза ла сервіцлэ де флоте нсмаі ан касэ де вэлаіе де ва фі поанэратэ де лінсэ ми анэмо кэнітаніі се ворэ лза ка офіціпіл де ажторіс оар' локоцінэторіі ка кадеці провісорі де маріне. Ан прівінца ачоаста ансе се ва обсерва прінчінчлэ ка сэ се іеа тотдснна чел маі тінері ми сэ се ласэ андатэ че ва анпчела нечсцітатеа сервіцлэі лорэ.

§. 38.

Деперэторіа політікэ е асторізатэ ка де ва фі де лінсэ сэ нотэ да не онтэспрезоче лані кончесісіне де ансаркаре мэрінарілорэ карі се ворэ цінэ де антеіа оп а доза класэ де етате оп карі ворэ вені ан антеіа класэ де етате, ан тимпэлэ кэлэторіей лорэ. Мэрінарілорэ карі се ворэ цінэ де класе маі анпате де етате ле ва нстэ да кончесісіне не іреі ані.

Дін мінстлэ ансе че се ва анчоне рекрэтареа, нэпэ дснэ термінореа еі, нэ се ва да маі мэлатэ мэрінарілорэ кіемаці спре рекрэтаре ніч'о кончесісіне де ансаркаре.

К а н § VII.

Деспре ансіреа де вэпэ воіэ а сервіцлэі ан осте.

§. 39.

Фізкаре феціорі каре 'ми ва фі анлінісі

(6. §.) kitöltötte, az alatt magát jól viselte és fegyverszolgálatra még alkalmas, megengedték, miszerint szolgálattelét a tartalékba lendő állás helyett s azon túl évről évre, vagy határozatlan időre, önkéntesen folytathassa.

40. §.

A hadseregheni általános s a fivérek közötti különös helyettesítés az 1856 február 21-én kelt szabály*) szerint érvényes marad.

Nyolczadik fejezet.

A hadsereg kiegészítésének költségeiről.

41. §.

A sorshuzásra és az állításra való megjelenés költségeit az állítás alá eső egyén maga köteles viselni; a vagyontalanok a község által segítettők, melly utóbbi tartozik a község-előjáró s az állítás alá eső egyéneket hivatalosan kísérő személy által a hadsereg kiegészítése céljából tett utazás költségeit is fedezni.

A fölülvizsgálandó egyén s a mellője adandó kíséret utazásával egybekapcsolt költségeket az államkincstár viseli.

A hadsereg kiegészítésével járó egyéb költségek az illető hatóság hivataloskodására nézve főnnálló elvek szerint viselendők.

Kilenczedik fejezet.

A hadseregből elbocsátásról.

42. §.

A hadseregből elbocsátásnak a törvényes szolgálattidő kitöltése után azonnal, még pedig a hadseregbe nézve a részben fönálló szabályok szerint kell történnie; háboru esetében az elbocsátásnak rendszerint nincs, — s csak legfelsőbb rendelet folytán van helye.

A szolgálattidő kitöltése előtt a fölmentési díj lefizetése nélküli elbocsátás, mire nézve a 40. §-ban idézett szabály szolgál zsinormértékül, csak következő esetekben engedtetik meg:

a) A törvényellenes kiállításnál;

b) ha valamely kiskoru önkéntesnek atyja vagy gyámja, annak az ő beleegyezése nélkül a hadseregbe lett belépése ellen, azon naptól fogva, mellyen ezen belépés s őt az az elleni fölszólalás végett illető határidő tudtára adatott, három hónap alatt az atya személyi bíróságánál vagy a kiskoru gyámhatóságánál fölszólal;

6) vollendet, hiebei sich gut betragen hat, und zu einem Waffendienste noch tauglich ist, wird gestattet, seine Dienstleistung statt des Uebertrittes in die Reserve und über selbe hinaus von Jahr zu Jahr, oder auf unbestimmte Zeit freiwillig fortzusetzen.

§. 40.

Die allgemeine Stellvertretung im Heere und die besondere zwischen Brüdern bleiben nach der Vorschrift vom 21. Februar 1856 *) in Kraft.

Achttes Hauptstück.

Von den Kosten der Heeresergänzung.

§. 41.

Die Kosten des Erscheinens zur Lösung und Stellung hat der Stellungspflichtige selbst zu tragen; Mittellose sind von der Gemeinde zu unterstützen, welche auch die Kosten der Reise des Gemeindevorstehers und amtlichen Begleiters der Stellungspflichtigen aus dem Anlasse der Heeresergänzung treffen.

Die Kosten der Reise des zu Ueberprüfenden und der ihm beigegebenen Begleitung leistet der Staatsschatz.

Alle übrigen Kosten der Heeresergänzung sind nach den für die Amtsführung der betreffenden Behörde bestehenden Grundsätzen zu bestreiten.

Neuntes Hauptstück.

Von der Entlassung aus dem Heere.

§. 42.

Die Entlassung aus dem Heere hat sogleich nach vollendeter gesetzlicher Dienstesdauer, und zwar nach den hierüber für das Heer bestehenden Vorschriften stattzufinden; im Falle eines Krieges findet die Entlassung in der Regel nicht — und nur in Folge Allerhöchster Anordnung Statt.

Vor vollendeter Dienstzeit wird eine Entlassung ohne Erlag der Befreiungstaxe, worüber die im §. 40 bezogene Vorschrift maßgebend ist, nur bewilliget:

a) Bei einer gesegwidrigen Stellung;

b) wenn der Vater oder Vormund eines minderjährigen Freiwilligen, gegen dessen ohne seine Zustimmung geschehenen Eintritt in das Heer binnen drei Monaten vom Tage, als ihm dieser Eintritt und die ihm zur Einsprache gegen denselben zukommende Frist bekannt gegeben wurde, bei der Personalinstanz des Vaters oder bei der Vormundschaftsbehörde des Mündels Einsprache erhebt;

сървиуа сѣ (§. 6) ва ѿ автѣ партиае вѣнѣ шѣ ва маѣ ѿ лѣкѣ харникѣ де арме, ва нѣтѣ рѣтѣнѣ шѣ маѣ лѣколо лѣ ѡгле адекѣ лѣ локѣ до а лѣтра лѣ ресервѣ шѣ ва нѣтѣ континса сѣрвиуа дѣн анѣ лѣ анѣ ор не тимѣ недетерминатѣ.

§. 40.

Лѣ привѣнѣа сѣвѣтѣсѣрѣѣ цѣнѣрарѣ лѣтре сѣрѣнѣ шѣ лѣ привѣнѣа сѣвѣтѣсѣрѣѣ спѣциалѣ лѣтре Фраѣѣ се ва ѡвсѣрва норматива дѣн 21. Фѣврѣ 1856. *)

К а п ъ VIII.

Дѣспѣ спѣсѣле комплинерѣ арматѣ.

§. 41.

Спѣсѣле пѣнтѣрѣ венѣрѣа ла сорѣѣре шѣ асѣнтѣре ле ва пѣрта фѣчѣорѣа сѣнѣсѣ ла рѣкрѣтѣре. Чѣѣ сѣрѣчѣ се ворѣ ажѣтора де кѣтрѣ коммѣнитѣе. Коммѣнитѣеа ва пѣрта шѣ спѣсѣле де кѣлѣторѣѣ пѣнтѣрѣ антѣцѣле коммѣналѣ шѣ пѣнтѣрѣ чѣѣ че се ворѣ трѣмѣте дѣн ѡфѣѣѣс кѣ фѣчѣорѣа сѣнѣсѣ ла рѣкрѣтѣре.

Спѣсѣле де кѣлѣторѣѣ пѣнтѣрѣ чѣлѣ че се ва трѣмѣте ла сѣпраѣсѣминѣре шѣ пѣнтѣрѣ чѣѣ че 'лѣ ворѣ лѣсоѣѣ, се ворѣ пѣрта дѣн вѣцѣѣрѣа сѣтѣлѣѣ.

Чѣлѣлѣте спѣсѣ де комплинерѣа ѡцѣѣ се ворѣ пѣрта дѣнѣ прѣнѣипѣле че есѣцѣѣ пѣнтѣрѣ лѣнѣнѣлѣнерѣа лѣкрѣрѣлорѣ ѡфѣѣѣлѣ але рѣспѣнѣтѣѣвѣ дѣперѣсторѣе.

К а п ъ IX.

Дѣспѣ дѣмѣтерѣа дѣн ѡцѣе.

§. 42.

Фѣѣкарѣ фѣчѣорѣа карѣ 'шѣ ва ѿ лѣмпѣлѣнѣ сѣрвиуа лѣгалѣ, се ва лѣса нѣмаѣ дѣкѣѣ дѣн мѣлѣѣѣ дѣнѣ прѣскрѣпѣтѣле че есѣцѣѣ лѣ привѣнѣа ачѣѡѣта пѣнтѣрѣ арматѣ. Лѣ тимѣ де вѣтѣѣѣ лѣнѣе нѣ се ва лѣса нѣнѣнѣа дѣн ѡцѣе дѣкѣѣѣ нѣмаѣ не тѣмѣѣлѣ дѣнѣсѣѣѣнѣѣ Маѣѣтѣѣѣ Сѣлѣ.

Лѣнаѣнѣте де лѣмпѣлѣнѣа тимѣлѣѣ де сѣрвиуѣѣ, лѣсарѣа фѣрѣ де дѣнѣнѣрѣа тѣнѣѣѣ де сѣкѣѣре лѣ привѣнѣа кѣрѣѣа е а се ѡвсѣрва прѣскрѣпѣѣлѣ §. 40, се ва кѡнѣѣде нѣмаѣ лѣ кѣсѣрѣлѣ рѣмѣторѣе:

a) кѣндѣ се ва ѿ асѣнтѣлѣѣ чѣнѣва лѣ кѡнѣра лѣѣѣѣ;

b) Дѣкѣѣ тѣта ор тѣторѣлѣ ѣнѣѣ мѣнѣрѣанѣ карѣ а лѣнѣратѣ ла мѣлѣѣѣ де вѣнѣѣ воѣѣ лѣнѣе лѣ кѡнѣра лѣнѣѣрѣѣ лорѣѣ, ва фѣѣѣ арѣтѣре ла ѣнѣтанѣа нѣрѣсоналѣ а тѣлѣлѣ ор ла дѣрѣгѣторѣѣа нѣрѣсоналѣ а тѣлѣлѣ ор ла дѣрѣгѣторѣѣа нѣрѣсоналѣ а мѣнѣрѣанѣлѣ шѣ 'лѣ ва чѣрѣ лѣ рѣѣтѣмѣѣ де трѣѣ лѣнѣѣ кѡнѣстѣте дѣн зѣѣа лѣ карѣ а аѣѣѣѣ де ѣнѣтрапѣ шѣ ѣ с'а фѣкѣѣѣ кѣпѣскѣѣ тѣрмѣнѣлѣ дефѣнѣѣ пѣнтѣрѣ рѣкѣѣтѣѣѣнѣе;

*) Birod. törv. lap 27. sz.

*) Reichs-Gesetz-Blatt Nr. 27.

*) 551. imp. Nr. 27.

c) orvosolhatlan szolgálati tehetetlenség beállása esetében;

d) ha a katonának a 13. §. 1., 2., 3. száma alatt s a 21. §. 18., 19. száma alatt kijelölt viszonyok valamelyike alá kerül; végre

e) a következő minőségben kiállítottnak s olyankép följegyzottnak (34. §.), mihe-lyest az, a kinek távolléte miatt a következő kiállítása történt, a kiállítás napjától számítandó négy hónap alatt a hadseregbe lép.

Ha valamely sorshuzó járásban katonai állítás alá eső távollévők helyett több következők állítottak s mint ilyenek följegyeztettek, az illyes távollévők valamelyikének a hadseregbe négy hónap alatti utólagos belépése esetében az elbocsátást azon következő igényelheti, a ki a legmagasb sorsszámmal volt besorozva.

43. §.

Az a) és c) alatti esetekben, feltéve, hogy kétségen kívül tételik, miszerint a szolgálati tehetetlenség már a besorozás idejekor létezett, ha azóta három hónap el nem telt, azon legközelebbi alkalmas egyén állítandó ki, a ki előbb, mint számfölötti kimaradt.

Ha azonban az elbocsátás csak három hónap múlva történik, ugy ezen pótlás csak a hadsereg legközelebbi kiegészítésekor teljesítendő.

Azok, kik az illy állításoknál valamely hibát követtek el, az államnak az elbocsátott egyénre fordított költségek fejében huszonegy forintnyi átalányösszeget tartoznak fizetni auszriai pénzbecsben, s ezen fölül még azon különös fenytés alá esnek, melly őket a büntető örvény vagy a szolgálati szabályok szerint éri.

A törvénytelen állítás által saját hibája nélkül károsultat, a hibás fél ellen kártérítési igény illeti.

Az elbocsátásnak minden egyéb eseteiben sem a legény helyett pótlék, sem a költségeknek az államkincstár számára megtérítése nem követelhető.

Tizedik fejezet.

Ezen törvény határozatai meg nem tartásának törvényes következményeiről és büntetéseiről.

44. §.

Ha valamely az első és második korosztályba avvagy a fölszólított felsőbb korosztályokba tartozó egyén, olly utazást, mellyre a fennálló utlevél-szabályok szerint utazási engedelem szükséges, ezen engedelem nélkül tesz (7. §. 38. §§.), az a korosztályok és a sors szerinti sorozás előnyeit elveszti, s azon sorshuzó járás számára állítatik ki, a mellyben megkapott.

c) bei eingetretener unbeherrbarer Dienstuntauglichkeit;

d) wenn der Soldat in eines der in den §§. 13, 3. 1), 2), 3) und 21, Zahl 18, 19 bezeichneten Verhältnisse gelangt; endlich

e) dem als Nachmann Gestellten und als solchen Vorgemerkten (§. 34), sobald derjenige, wegen dessen Abwesenheit die Stellung des Nachmannes stattfand, binnen vier Monaten — vom Tage der Stellung gerechnet — in das Heer eintritt.

Wurden in einem Losungsbezirke mehrere Nachmänner für abwesende Stellungs-pflichtige gestellt und als solche vorgemerkt, so hat bei dem innerhalb vier Monaten erfolgenden nachträglichen Eintritte eines dieser Stellungs-pflichtigen in das Heer derjenige Nachmann auf die Entlassung Anspruch, welcher mit der höchsten Losnummer eingereiht worden war.

§. 43.

In den Fällen a) und c), vorausgesetzt, daß zugleich außer Zweifel gestellt wird, die Untauglichkeit habe bereits zur Zeit der Einreihung bestanden, ist, wenn drei Monate seit derselben nicht verflossen sind, der nächste Taugliche, welcher früher als überzählig entfallen war, zu stellen.

Findet die Entlassung jedoch erst nach drei Monaten Statt, so ist dieser Ersatz bei der nächsten Heeresergänzung zu leisten.

Diejenigen, welchen bei solchen Stellungen ein Verschulden zur Last fällt, haben dem Staateschatze für die auf den Entlassenen verwendeten Kosten einen Pauschalbetrag von einundzwanzig Gulden österreichischer Währung zu erlegen und unterliegen überdieß der besonderen Ahndung, welche sie nach dem Strafgesetze oder den Dienstvorschriften zu treffen hat.

Dem durch eine ungesetzliche Stellung ohne eigenes Verschulden zu Schaden gekommenen steht der Ersatzanspruch gegen die Schuldburgen frei.

In allen sonstigen Fällen der Entlassung wird weder ein Ersatz für den Mann, noch ein Ersatz von Kosten an den Staateschatz in Anspruch genommen.

Zehntes Hauptstück.

Von den gesetzlichen Folgen und Strafen der Außerachtlassung der Bestimmungen dieses Gesetzes.

§. 44.

Wenn ein zu der ersten und zweiten oder zu den aufgerufenen höheren Altersklassen Gehörender eine Reise, zu welcher er nach den bestehenden Vorschriften eine Reisebewilligung bedarf, ohne diese Bewilligung unternimmt (§§. 7, 38), so verliert er die Vortheile der Reihung nach den Altersklassen und dem Lose, und wird für den Losungsbezirk, in welchem er aufgegriffen wurde, gestellt.

c) kändös va desini čineva ka totzad nepstiniocös de servizös;

d) kändös va desini cordatsad an v'zna dintro referinçele indikato an §§. 13, Nr. 1, 2, 3, mi 21 Nr. 18, 19, an v'zma

e) ce va koncedo feçiorvad nscö mi prenotatö ka cöscitsitö (§. 34) dakt feçiorvad ascinto nentrx kapo o prenotatö mi cöscitsitö va antra an miçiviz an terminö de natrx an v'znad dintro acesit feçiorvad ascinçit, atsnçit drentvad de a emi din miçiviz va kompeto feçiorvad kapo a foctö anrolatö ka cead mañ mare nentrx do corçit.

Dakt an v'zö cerskö do referçitapo co vorö fi cöscitsitö mi prenotatö ka atapt mañ nentrx feçiorvad nentrx feçiorvad ascinçit mi cöscitsitö la accçntape, mi dakt va antra an miçiviz an terminö de natrx an v'znad dintro acesit feçiorvad ascinçit, atsnçit drentvad de a emi din miçiviz va kompeto feçiorvad kapo a foctö anrolatö ka cead mañ mare nentrx do corçit.

§. 43.

An kasçipile a) mi c) deçimna nç co va konclata kçm ce kade kçmk nekavilitoia a kçcatö anainte de timvad anrolatref mi vorö fi trefkö tref an v'zma timvad anrolatref ce va accçnta cead mañ do anrone feçiorvad kapo, kapo a foctö mañ anainte ka cçner-nentrapis.

Dakt ce va antçmna demitçora dntx tref an v'zma, atsnçit cçmçinçora co va ureçta la cea mañ deanrone konçinçipe do öcte.

Çei ce la atapt accçntatref co vorö fi fçkötö kçanomii, vorö peçnsnde niçieçiel etatvad nentrx cneçele fçkötö ka cead demicö din miçiviz, o cçmk de doçezon mi v'zma de fçorpinii an v'zma nentrx mi açarç de acesita ce vorö mañ nedçeci ançk cneçimintö mi dntx ançitö nentrx op dntx nentrx do servizö.

Çead ce fçrç do kçma ca va fi nçlimitö v'znad dntx prin accçntapora nentrx, va avé drentö cç pretindö deçdamnape de la cead vo i-a kasçatö dntx.

An öto cçmçitö kasçit do demitçora nç ce va pretindö deçdamnape nentrx feçiorvad niço nentrx cneçele kasçato niçieçiel etatvad.

K a n ç X.

Deçpro v'znatö mañ mi deçpro nedçele ce peçatö din neovserparea diçnce-çisniçorö acesitçit ançit.

§. 44.

Feçiorvad kapo ce va çinö do anteia mi a doza klasç de etate op do klasçele mañ anante kiemate la corçipe, mi fçrç ka cç aivz konçeçisne (§§. 7, 38) va antrençinde o kçvçoriz nentrx kapo dntx preçkintçele ce ecieçit an nçivinçia nentrx anrolatref o de ançce deççerapea mañ anantç, va perde drentvad de a fi anrolatö dntx klasçele de etato mi dntx corçite, mi ce va accçnta nentrx cersvad do corçipe an kapo cç va prinde.

Azon állítás alá eső egyén, a ki tartózkodását a 7. §. rendelkezéshez képest a közfegyelőjárónak följelenteni elmulasztotta, a nélkül, hogy attól valamely réá nézve legyőzhellen akadály által lett volna eltartóztatva, ezen mulasztásért a további törvényes eljárásrai tekintet nélkül a szegényi pénzalapot illető száz forintiglani bírsággal ausztriai pénzbecsben, s ha ő azt lesízetni képes nem volna, egy hónapiglani fogsággal büntetetik.

A ki a 8. §-ban foglalt tilalom megszegése mellett megházasodott, saját korosztályában sorshuzás nélkül állittatik ki, ha pedig a szolgálatra alkalmas nem volna, a katolikusok házasságait tárgyazó törvény*) 35. §-nak s az általános büntető törvény 507. §-nak határozatai szerint büntetetik.

Azok ellen, kik a tilos házasságra bűnös módon közre hatottak, a szegényi pénzalapot illető száz forintiglani bírság ausztriai pénzbecsben, vagy a körülményekhez képest egy hónapiglani fogság szabandó, a mennyiben velők, mint államszolgálatban levőkkel a szolgálattai szabályok szorint nem kell bänni.

45. §.

A ki az állítóbizottmány előtti megjelenésre köteleztetvén, elegendő mentség nélkül kimarad, katonáállítási szökevénynek, s a ki neki e részben tudva segélyt nyújt, a katonáállítási előli szökés büntársának tekintetik.

Azon katonáállítási szökevény, a ki a szolgálatra alkalmasnak ismertetik, kivévn ha ő kimaradását igazolhatná, azon esetben, ha önként megjelent, egy évet, azon esetben pedig ha kényszerítőleg jutott katonáállítás alá, két évet tartozik szolgálni a rondes szolgálattidőn (6. §.) tul.

Ha valamely katonáállítási szökevény, a ki magát igazolni nem képes, a szolgálatra alkalmatlannak találtatik, ugy őt az első esetben tizennégy napig, az utóbbiban pedig egy hónapig tartható fogság óri.

Ha pedig a katonáállítási szökevény a 36 éves kort (2. §.) már meghaladta, s ha be nem bizonyíthatja, hogy ő már azon időben, midőn az első korosztályba lépett a szolgálatra alkalmatlan volt, ugy ő hat hónapiglani fogsággal büntetetik.

A katonáállítási szökevény azon sorshuzó eljárás jutaléka kiegészítésével állittatik ki, a mellyben elfogatott.

A katonáállítás előli szökés büntársai három hónapiglani fogsággal büntetnek.

A ki a katonáállítási szökevény kézreke-

Ein Stellungspflichtiger, welcher die im §. 7 angeordnete Meldung seines Aufenthaltes an den Gemeindevorstand zu machen unterließ, ohne hievon durch ein für ihn unüberwindliches Hinderniß abgehalten worden zu seyn, wird für dieses Verschümmiß ohne Rücksicht auf die weitere gefesliche Behandlung mit einer dem Armenfonde zufallenden Geldstrafe bis Einhundert Gulden östereichischer Währung, oder sollte er selbe zu erlegen außer Stande seyn, mit Verhaft bis zur Dauer eines Monates bestraft.

Wer sich mit Uebertretung des im §. 8 enthaltenen Verbotes verhehelicht hat, wird in seiner Altersklasse ohne Lösung gestellt, im Falle der Untauglichkeit aber nach den Bestimmungen des §. 35 des Gesetzes über die Ehen der Katholiken*) und des §. 507 des allgemeinen Strafgesetzes bestraft.

Gegen Diejenigen, welche zu der verbotenen Verhehelichung schuldbar mitgewirkt haben, ist eine dem Armenfonde zufallende Geldstrafe bis Einhundert Gulden östereichischer Währung oder nach Umständen Verhaft bis zur Dauer eines Monates zu verhängen, falls sie nicht als im Staatsdienste stehend, nach den Dienstvorschriften zu behandeln sind.

§. 45.

Wer zum Erscheinen vor der Stellungskommission verpflichtet ist und ohne hinreichende Entschuldigung ausbleibt, wird als stellungsflüchtig, wer ihm hiebei wissentlich mithilft, als Mitschuldiger an der Stellungsflucht behandelt.

Ein Stellungsflüchtiger, welcher diensttauglich erkannt wird, hat, ausgenommen wenn er sein Ausbleiben rechtfertigen könnte, im Falle er freiwillig erschienen ist, Ein Jahr, im Falle aber, daß er zwangsweise zur Stellung gebracht wurde, zwei Jahre über die ordentliche Dienstesdauer (§. 6) zu dienen.

Wird ein Stellungsflüchtiger, welcher sich nicht rechtfertigen konnte, dienstuntauglich befunden, so trifft ihn Verhaft, im ersteren Falle bis vierzehn Tage, im letzteren bis auf Einen Monat.

Hat aber der Stellungsflüchtige bereits das 36. Lebensjahr (§. 2) überschritten und kann er nicht nachweisen, daß er schon zur Zeit, wo er in die erste Altersklasse eintrat, dienstuntauglich gewesen ist, so wird er mit Verhaft bis auf sechs Monate bestraft.

Der Stellungsflüchtige wird zur Ergänzung des Lösungsbereiches, in welchem er aufgegriffen wurde, gestellt.

Mitschuldige an der Stellungsflucht werden mit Verhaft bis zu drei Monaten bestraft.

Wer die Ergreifung eines Stellungsflüchtigen bewirkt, erhält durch die politische Landes-

Фөвюрлэх сэвнэсэ ла милитиз, каре ва омило инцизапеа ordinатэ дн §. 7, адекэ нэ ва днчиинда по антицеле коммунале деспре локзал петречереи лэ ми нэ се ва пстэ леуитима кэ i-a clatэ дн кале о педекэ че нэ а пстэ'о днвинуе, се ва педенци кэ о педоансэ вэнеаскэ пэнь ла о сэтэ де флорини валстари асстриачи фэръ а маэ лэа дн концидерэчине чеадалэ петрантаре легаде влериоре. Банii се ворэ да ла фондэсэ серачилорэ. Фөвюрлэх каре ва фи серакэ се ва педенци кэ аректэ пэнь ла о лэнь.

Челэ че се ва кэстори дн контра проивеи кэпринсе дн §. 8; де ва фи вэнь де милитиз, се ва ассанта дн класа лэ де етате фэръ соргэ, еар' де нэ ва фи вэнь де милитиз, се ва педенци дэнь дичисеуэниле дн §. 35 алэ лепои деспре кэсториеле католичилорэ*) ши дн §. 507 алэ кодичелэ пепале днереа.

Дн контра челорэ чо ворэ фи контривитэ дн модэ кэлюсэ ла днкеierea кэсториел проивите, се ва декрета о педоансэ вэнеаскэ пэнь ла о сэтэ де флорини валэз асстриакэ ор дэнь днпреивэртри аректэ пэнь ла о лэнь. Банii се ворэ да ла фондэсэ серачилорэ. Де кэтва днсе ачесте персоне ворэ фи дн сервигэ де clatэ, атнчи се ворэ педенци дэнь прескринтеле де сервигэ.

§. 45.

Челэ че нэ се ва днфэциша днаинтеа коммисионаи де асснтаре ши нэ се ва пстэ ексса кэп се кале, се ва концидера ка фэгарис де асснтаре ши челэ че i-ва фи ахэталэ кэ воиа дн привинца ачестэ, се ва концидера ка конкэлюсэ ла фэга де асснтаре.

Дакэ фэгарислэ де асснтаре се ва афла кэ е вэнь де сервигэ ши нэ се ва пстэ леуитима кэп се кале деспре невиниреа лэ ла асснтаре, атнчи де се ва днтэрна де вэнь воиз, ва серви нэмаэ вэнь анэ еар' де нэ се ва днтэрна де вэнь воиз чи прин clatэ, ва серви дои ани песте тимпэсэ ordinаре де сервигэ (§. 6.)

Фэгарислэ де асснтаре днсе каре нэ се ва пстэ леуитима кэп се кале, де се ва афла кэ нэ е вэнь де сервигэ, се ва педенци дн касэсэ динтеис кэ аректэ пэнь ла патреспрезоуче зиле, еар' дн касэсэ алэ доilea кэ аректэ пэнь ла о лэнь.

Фэгарислэ де асснтаре каре ва фи треклэ де 36 де ани (§. 2) ми нэ се ва пстэ леуитима кэ а фокэ нехарникэ де сервигэ дн тимпэсэ кэндэ а днтэри дн чеа динтеис класэ де етате, се ва педенци кэ аректэ пэнь ла меце лэни.

Фэгарислэ де асснтаре се ва ассанта петрэ черкэсэ де сорпире дн каре с'а принсэ.

Конкэлюсии ла фэга де асснтаре, се ворэ педенци кэ аректэ пэнь ла треи лэни.

Челэ че ва принде не вэнь фэгарис дн асснтаре ва кэпэла дела дикастэриалэ поли-

*) Бюкод. тэв. лэп 1856. вфотыам, XLVI. ват. 185. ш.

*) Reichs-Gesetz-Blatt vom Jahre 1856, Bd. XLVI. Nr. 185.

*) нэ. лэ. дн аналэ 1856. XLVI. 185.

ritését eszközli, a politikai országos hatóság-
nálán huszonnégy forintnyi jutalmat kap az ál-
lamkincstárból ausztriai pénzbecsben, a kato-
naállítási szükevény s a büntársak vagyoná-
ból megterítés mellett.

46. §.

A büntető törvény (409 és 410. §§.) sze-
rint öncsonkítás miatt elítélt egyén két évig
tartozik a törvényes szolgálatidőn (6. §.) tul-
szolgálni.

Tizenegyedik fejezet.

A hadseregnek a katonai határőrségbeni ki-
egészítéséről.

47. §.

A hadseregnek a katonai határőrségbeni
kiegészítése az 1850 május 7-kén kelt tör-
vény*) s az 1852 évi összeírási és besoro-
zási szabály**) által szabályoztatik.

28. szám.

Kibocsátványa

a bel- és pénzügyi ministeriumoknak
s a hadsereg főparancsnokságának
1858 október 6-ról,

kiadó minden koronaországokra, a katonai határőrséget kivéve,
az átkelő katonalegénység élelmezé-
seért 1858 november 1-től 1859 ok-
tóber 31-kéig adandó kárpótlás tár-
gyában.

A birodalmi törvénylap XLII. dar. 176. sz.
kiadatott október 8-kán 1858.

A hadsereg beszállásolása iránt 1851 má-
jus 15-kén kelt rendszabály (birod. törv. lap
143. sz.) 31. §. szerint a katonalegénynek az
örmostertől s az ezzel egyenlő altisztségektől
lefelé, átkelés alkalmával a szállásadó által
szolgáltatott ebédért az államkincstárból (ka-
tonai pénzalapból) adandó kárpótlás, a koro-
naországokban 1857 augusztus 1-től 1858
július végeig létezett marhahus-árak kitudásai-
ból keletkezett eredmények figyelembe véte-
lével, az 1859 közigazgatási évben, jelesen
1858 november 1-től 1859 október 31-kéig,
egy napra következőkép lesz fizetendő:

Alsó-Ausztriában tizenhat krjával ausztriai
pénzbecsben.

Felső-Ausztriában tizenegy krjával ausztr.
pénzb.

Salzburgban tizenhárom krjával ausztriai
pénzb.

*) Birod. törv. lap 1850 évfolyam, LXXVII. dar. 243. sz.

**) Birod. törv. lap 1852 évfolyam, XXVIII. dar., 100. sz.

stelle eine Belohnung im Betrage von vierund-
zwanzig Gulden österreichischer Währung aus
dem Staatsfahze gegen Ersatz aus dem Ver-
mögen des Stellungsflüchtigen und der Mit-
schuldigen.

§. 46.

Ein nach dem Strafgesetze (§§. 409 und
410) wegen Selbstverwundlung Verurtheilter
hat zwei Jahre über die gesetzliche Dienstesdauer
(§. 6) zu dienen.

Eilftes Hauptstück.

Von der Ergänzung des Heeres in der Militär-
gränze.

§. 47.

Die Ergänzung des Heeres in der Militä-
rgränze wird durch das Gesetz vom 7. Mai
1850*) und die Conscriptiions- und die Enrol-
lirungsnorm vom Jahre 1852**) geregelt.

No. 28.

G r l a ß

des Ministeriums des Innern, des
Finanzministeriums und des Armee-
Ober-Commando vom 6. October
1858,

wirksam für alle Kronländer mit Ausnahme der Militärgränze,
über die Vergütung der Verpfle-
gung der Militärmannschaft auf dem
Durchzuge vom 1. November 1858
bis 31. October 1859.

Im Reichs-Gesetz-Blatte XLII. Stück, No. 176,
ausgegeben am 8. October 1858.

Für die nach dem §. 31 der Vorschrift über
die Einquartierung des Heeres vom 15. Mai
1851 (Reichs-Gesetz-Blatt No. 143) aus dem
Staatsfahze (Militärfonde) zu leistende Vergü-
tung der, einem Manne vom Feldwebel und den
gleichgestellten Chargen abwärts beim Durch-
zuge vom Quartierträger gegebene Mittagkost,
hat mit Rücksicht auf die Ergebnisse der veran-
lasseten Erhebungen der, in den Kronländern vom
1. August 1857 bis 31. Juli 1858 bestanden-
nen Mindestfleischpreise in dem Verwaltungsjahre
1859, nämlich vom 1. November 1858 bis 31.
October 1859, folgende Vergütung für einen
Tag statzufinden.

In Niederösterreich mit sechzehn fr. österrei-
chischer Währung.

In Oberösterreich mit eilf fr. österreichischer
Währung.

In Salzburg mit dreizehn fr. österreichischer
Währung.

*) Reichs-Gesetz-Blatt vom Jahre 1850, LXXVII. Stück, Nr.
243.

**) Reichs-Gesetz-Blatt vom Jahre 1852, XXVIII. Stück, Nr.
100.

liké az egész o reménytelen de dozecevi mi-
natpx de Флорини de valuta астриакъ din vi-
ctipia ctatului. Ачелл банл се voré recon-
pnenca anoi din averea челлй Флоринъ de ас-
снtare mi din averea конкляношилоръ.

§. 46.

Челъ че се ва nedenci дънъ код. пенале (§§.
409 ми 410) pentpx martialea proprié, ва
сепви къ дои ани маи маиъ несте лимпалъ ле-
гале де сепвиуъ (§. 6.)

К а п ъ XI.

Decupe конкляниреа оцелъ ан конфинилъ ми-
литаре.

§. 47.

Ан конфинилъ милитаре се ва антпенпиде
конкляниреа оцелъ дънъ леуоа din 7. Маи
1850 *) ми дънъ нормативилъ де конскрип-
ционе ми апроларе din аниъ 1852. **)

Np. 28.

Декретъ.лѣ

министериалъ де интерне ми де фи-
нанце ми а снпремеи комманде де
оacte din 6. Octombре 1858.

pentpx toto цере.ле империлъ афаръ де конфинилъ милитаре,
prin care се determiné ревоиѣи-
кареа pentpx винталъ че се на да
Фечторилоръ din оacte din 1. No-
вембре 1858 палъ ла 31. Octom-
брь 1859 кандъ voré Фл и тректилъ.

Ан вьлетилъ империле тьнхникъ XLII,
Np. 176, есрдатъ ан 8. Octombре 1858.

Лъандъ аминте ла роцалателе констатале
decupe предърило, че ле а авилъ карноа ла
тоте цере.ле империлъ ан лимпалъ din 1. Ас-
густъ 1857 палъ 31. Изилъ 1858. се deter-
miné pentpx аниъ де администрционе 1859,
адекъ din 1. Noембре 1858 палъ ла 31.
Octombре 1859, до фикаре зи, зрмьтороа ре-
воиѣикъчине, дрениъ ремъперъчине, че дънъ
§. 31 алъ прескрипцилъ pentpx анокрелареа
оacteи din 15. Маиъ 1851 (въл. имп. Np.
143) о де рецннеъ din victipia ctatului
(фондълъ милитаре) pentpx гелареа, че дънъ-
торилъ де кортелъ о ва да знилъ Фечторъ дела
виперилъ (сепинто) ми дела граделе лъ ас-
семедея ан жосъ, кандъ ва фи ан тректилъ.

Ан Австриа де жосъ ла месечпрезече
кр. вал. асстриакъ.

Ан Австриа де сасъ ла зпсепрезече кр.
вал. асстриакъ.

Ан Салисрбе (Salzburg) ла треисепрезече
кр. вал. асстриакъ.

*) въл. имп. din аниъ 1850, LXXVII 243.

**) въл. имп. din аниъ 1852, XXVIII 100.

Steierországban tizenégy krjával ausztriai pénzb.

Tirolban tizenhat krjával ausztr. pénzb.

Csehországban tizenhárom krjával ausztriai pénzb.

Morvaországban tizenhárom és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

Sléziában tizenhárom krjával ausztr. pénzb.

A krakói országos kormányzók közigazgatási területében kilencz és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

A leMBERGI helytartóság közigazgatási területében, még pedig:

Lemberg városában hét és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

Ezen közigazgatási terület minden egyéb községeiben hét krjával ausztr. pénzb.

Bukovinában hat és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

Krajnában tizenhárom krjával ausztr. pénzb.

Karantánban tizenhárom krjával ausztr. pénzb.

A Tengeremelléken tizenöt és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

Dalmátországban tíz krjával ausztr. pénzb.

Lombardiában tizenhat és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

Velenczében tizennyolcz krjával ausztr. pénzb.

A budai helytartósági osztály közigazgatási területében tíz és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

A pozsoni helytartósági osztály közigazgatási területében tíz és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

A soproni helytartósági osztály közigazgatási területében tizenégy krjával ausztr. pénzb.

A kassai helytartósági osztály közigazgatási területében hét és öt tizedrész krjával ausztr. pénzb.

A nagyváradi helytartósági osztály közigazgatási területében kilencz krjával ausztriai pénzb.

A Szerbvajdaságban s temesi bánságban kilencz krjával ausztr. pénzb.

Horvát- és Tótországban tizenégy krjával ausztr. pénzb.

Erdélyben hét krjával ausztr. pénzb.

Báró **Bach** s. k.

Báró **Bruck** s. k.

Wilmos Főherczeg s. k.; a. t. n.

In Steiermark mit vierzehn fr. österreichischer Währung.

In Tirol mit sechzehn fr. österreichischer Währung.

In Böhmen mit dreizehn fr. österreichischer Währung.

In Mähren mit dreizehn und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

In Schlessien mit dreizehn fr. österreichischer Währung.

In dem Verwaltungsgebiete der Landesregierung zu Krakau mit neun und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

In dem Verwaltungsgebiete der Statthalterei zu Lemberg, und zwar: in der Stadt Lemberg mit sieben und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

Für alle übrigen Gemeinden dieses Verwaltungsgebietes mit sieben fr. österreichischer Währung.

In der Bukowina mit sechs und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

In Krain mit dreizehn fr. österreichischer Währung.

In Kärnten mit dreizehn fr. österreichischer Währung.

In dem Küstenlande mit fünfzehn und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

In Dalmatien mit zehn fr. österreichischer Währung.

In der Lombardie mit sechzehn und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

In Venedig mit achtzehn fr. österreichischer Währung.

Im Verwaltungsgebiete der Statthaltereiabtheilung Ofen mit zehn und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

Im Verwaltungsgebiete der Statthaltereiabtheilung Preßburg mit zehn und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

Im Verwaltungsgebiete der Statthaltereiabtheilung Oedenburg mit elf fr. österreichischer Währung.

In dem Verwaltungsgebiete der Statthaltereiabtheilung Kaschau mit sieben und fünf Zehntel fr. österreichischer Währung.

In dem Verwaltungsgebiete der Statthaltereiabtheilung Großwardein mit neun fr. österreichischer Währung.

In der serbischen Wojwodtschaft mit dem Temeser Banate mit neun fr. österreichischer Währung.

In Kroatien und Slavonien mit elf fr. österreichischer Währung.

In Siebenbürgen mit sieben fr. österreichischer Währung.

Freiherr von **Bach** m. p.

Freiherr von **Bruck** m. p.

Erzherzog **Wilhelm** m. p., N. M. V.

Ан Стірія ла патршенпрезече кр. вал. астр.

Ан Тирољ ла шесепрезече кр. вал. астр.

Ан Боіемія ла треіспрезече кр. вал. астр.

Ан Моравія ла треіспрезече ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Ан Силесія ла треіспрезече кр. вал. астріакъ.

Ан теріторіалъ адміністративъ алъ Краковіа ла треіспрезече ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Ан теріторіалъ адміністративъ алъ локалітіа діа Леополе, ші ашме: четатеа Леополе ла шенте ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Пентр тоте челелате комунітэді алъ ачесті теріторіа адміністративъ ла шенте кр. вал. астріакъ.

Ан Буковіна ла шесе ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Ан Карніолія ла треіспрезече кр. вал. астріакъ.

Ан Карінтіа ла треіспрезече кр. вал. астріакъ.

Ан літорале ла чинчіспрезече ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Ан Далмация ла зече кр. вал. астріакъ.

Ан Ломбардіа ла шесепрезече ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Ан Венедія ла онспрезече кр. вал. астр.

Ан теріторіалъ адміністративъ алъ деспър-цлмнталъ гвбернмнтаре діа Буда ла зече ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Ан теріторіалъ адміністративъ алъ деспър-цлмнталъ гвбернмнтаре діа Пожонъ ла зече ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Ан теріторіалъ адміністративъ алъ деспър-цлмнталъ гвбернмнтаре діа Шоуроніа ла шспрезече кр. вал. астріакъ.

Ан теріторіалъ адміністративъ алъ деспър-цлмнталъ гвбернмнтаре діа Кашовія ла шенте ші чинчі а зечеа кр. вал. астріакъ.

Ан теріторіалъ адміністративъ алъ деспър-цлмнталъ гвбернмнтаре діа Орадеа маре ла нозе кр. вал. астріакъ.

Ан Војводатлъ сербікъ кр. Вал. астріакъ.

Ан Кроація ші Славонія ла шспрезече кр. вал. астріакъ.

Ан Ардеалъ ла шенте кр. вал. астріакъ.

Баронсѣ де **Bax** m. n.

Баронсѣ де **Bruck** m. n.

Архієпископ **Відеман** m. n. А. М. К.